

ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE MAHREMİYET VE KİŞİSEL SINIRLAR

Mahremiyetin içerisinde yer alan kişisel sınırlar kavramı, çocuğun kendisinin ve başkalarının sınırlarını fark etmesi, sosyal hayatında bu sınırları koruyabilmesi ve sağlıklı sınırlar oluşturabilmesi gibi kavramları kapsamaktadır. Çocuklar 3 yaş itibarıyla cinsiyet kavramlarını fark eder, neden-sonuç ilişkisi kurmaya başlayarak problem çözme becerilerini geliştirirler. Bu açıdan erken çocukluk döneminde, özel alan ve sınırların tanımlanması ve çocuğa öğretilmeye başlanması çocuğun cinsel ve ruhsal sağlığı açısından oldukça önemlidir. Bu kavramların çocuğa aktarılmasında ailelerin rolü büyüktür. Çocuklara mahremiyet ve kişisel sınırlardan bahsederken;

- **Çocuğumuzla Açık İletişim Kurmalıyız**

Çocukların kendilerini sevmesi, kendilerine saygı duymaları ve problemleriyle ilgili destek talep edebilmeleri ebeveynleriyle kurdukları iletişim ve ilişkiyle gerçekleşir. Çocuklarla iletişim kurarken onları sonuna kadar dinlemek, sakinliğimizi korumak ve onlarla işbirlikçi diyaloglar kurmak çocuğunuzla aranızdaki iletişimi güçlendirirken, karşısına çıkan problemler karşısında yanında olduğunuzu hissettirerek ona güven verecektir.

- **“Özel Alan” Tanımlanması Yapılmalıdır**

Çocukların kendi kişisel sınırlarını koruyabilmeleri ve başkalarının sınırlarına saygı gösterebilmeleri için öncelikle kendi bedenlerindeki sınırları tanımlayabilmeleri önemlidir. Hikayeler ve görseller aracılığıyla çocukların mahrem bölgeleri tanımlanabilir. Bu alanlara anne, baba ve anne babanın denetimindeyken doktor dışında kimsenin dokunmasına izin verilmeyeceği anlatılır. İyi ve kötü dokunuştan bahsederek, kendilerini koruma yöntemleri çocuklara aktarılmalıdır. Bedensel sınırlarının yanında çocuğa ait özel alanlar tanımlamak önemlidir. Örneğin çocuğa ait bir çekmece belirleyerek, özel eşyalarını buraya koyması istenir. Bu alanı kullanmadan önce çocuktan izin almak özel alan kavramını pekiştirecektir. Aynı

zamanda çocuğun bireyselleşmeye başlamasıyla kendisine ait bir odada kalıyor olması da özel alan tanımlaması için atılacak önemli adımlardan bir tanesidir.

- **Çocuğun Özel Alanlarına Saygı Duyulmalıdır**

4-5 yaş itibariyle çocukların özel alanlarına girerken onlardan izin almak mahremiyet gelişimi için önemli bir adımdır. Çocukların odalarına girmeden önce onlardan izin almak, çocuğa iyi bir model oluşturmaktadır. Aynı şekilde çocukların da başkalarının özel alanlarına girerken izin almaları gerektiği onlara öğretilmelidir. Çocukları başkalarının yanında giydirmemek, onların dokunulmasını istemedikleri yerlere dokunmamak çocuğun mahremiyetine ve özel alanına saygıyı gösterir.

- **Tuvaletin Kapısını Kapalı Tutmayı Öğretmek**

Çocuğun tuvalet alışkanlığı kazanmasıyla birlikte tuvalet eğitimi sırasında, çocuğa tuvalet kapısını kapalı tutarak tuvaletin yalnız olunması gereken özel bir alan olduğu anlatılmalıdır. Bunun yanında çocuklar, öz bakım ihtiyaçlarını da karşılamaları için desteklenmelidir. Çünkü kendi öz bakım ihtiyaçlarını karşılayabilen çocuk, yabancıların kendi mahremiyet alanına girme olasılığını azaltmış olur. Öz bakım eğitimi sırasında, tuvalet ihtiyacının yalnızca ebeveynlerinin ve birincil bakım veren kişilerin karşılaması doğrudur.

- **Çocuğun Cinsel Organını Sevgi Objesi Haline Getirmemek**

Çocukların cinsel bölgelerine dokunarak sevgi objesi haline getirmek, isimler takarak el şekaları yapmak özel alan ihlalidir. Aynı zamanda kötü niyetli yabancılara karşı çocukların iyi ve kötü dokunuş ayrımı yapmalarını engelleyerek, özel alan bilinci oluşturmasını engeller. Çocuğu bu kişilere karşı savunmasız kılar. Bu sebepten çocukların cinsel organıyla ilgili şekalar yapmaktan ve onlara dokunmaya çalışmaktan kaçınmalıyız.

Günlük yaşamımızda karşılaştığımız özel alan ihlalleri karşısında çocuğun duyacağı şekilde tepkimizi ifade etmemiz, çocuğun bu ihlaller karşısında duyarlı olmasına olanak verir.

REHBERLİK POSTASI

#EğitimEyüboğlu

Unutmayalım ki özel alan ve sınırlar,

- ❖ **Çocukların çevrelerini keşfetmelerine olanak sağlar.**
- ❖ **Yeni öğrenme deneyimlerine fırsat verir.**
- ❖ **İlişkileri belirler.**
- ❖ **Büyüdüklerine dair olan inançlarını pekiştirir.**
- ❖ **En önemlisi çocukları güvende tutar.**

Kaynakça:

Robert J. Mackenzie, *Çocuğunuza Sınır Koyma*, Yakamoz Yayınları, 2012.

Pedagoji Derneği Makale No: 8 Yayın Tarihi: 25 Şubat 2013.